

گشت و گذار پاییزی لابه‌لای صفحات کتاب

پاییز تبریز همیشه بوی کتاب می‌دهد؛ پاییزی که با نمایشگاه کتاب آغاز می‌شود، با هفته کتاب و کتابخوانی ادامه می‌یابد و به هفته پژوهش ختم می‌شود.

پاییز تبریز همیشه بوی کتاب می‌دهد؛ پاییزی که با نمایشگاه کتاب آغاز می‌شود، با هفته کتاب و کتابخوانی ادامه می‌یابد و به هفته پژوهش ختم می‌شود.

به گزارش **خبرگزاری فارس** از تبریز، حس و حال پاییزی کتاب سال‌هاست فضای مطالعه مردم کشور ما و همشهریان تبریزی را در برگرفته است، به شکلی که با وجود پیشینه بسیار غنی و قابل افتخار در حوزه نشر و نگارش و ترویج مطالعه، امروز شهر تبریز در میان رقبای کتاب دوست خود جایگاه فوق‌العاده‌ای ندارد. با این وجود، روزهای برف و بارانی و برگ‌ریزان پاییزی، فرصتی بود برای گذراندن ساعتی در میان قفسه‌های کتاب‌فروشی‌های شهر، که هفته کتاب هم کمکی به از میان رفتن گرد و خاک غربتشان نکرده است... کتاب‌فروشی دهخدا از آن پاتوق‌های ویژه کتاب‌دوستان تبریزی است. بین اهالی کتاب تبریز نقل است کتابی که در دهخدا نباشد، کلن چاپ نشده است! دیدن این کتاب‌فروشی در عصری پاییزی حس و حال خوبی دارد به خصوص با دیدن کاغذی روی شیشه دهخدا که خبر از تخفیف 15 درصدی به مناسبت هفته کتاب و کتابخوانی به علاقمندان می‌دهد؛ با این وجود قفسه‌های طوسی رنگ و خمیده از بار کتاب دهخدا هم در هفته کتاب تکان ویژه‌ای نخورده است. آقای امین‌پور، مدیر کهنه کار کتاب‌فروشی، حرف زیادی برای گفتن در این رابطه ندارد؛ اما با کلمات امیدوارانه اش، استمرار تمرکز و فضا سازی مثبت حول و حوش کتاب را اقدامی در جهت رونق مطالعه و جریان آگاهی می‌داند. این کتاب‌فروش شناخته شده، دعوت روز کتاب‌گردی را گامی در جهت برقراری رابطه بین کتاب و اقشار مختلف علاقمندان به خصوص مسئولان و مدیران شهر می‌داند و از حضور مسئولان در کتاب‌فروشی برای دیدار حضوری و خرید کتاب و شنیدن درد دل‌های کتاب‌فروشان استقبال می‌کند. به کتاب‌گردی مان ادامه می‌دهیم... کمی بالاتر از سه راه طالقانی، روبروی مجموعه خانه‌های تاریخی دانشکده معماری، کتاب‌فروشی کوچکی، دنیایی از دانش و اندیشه را در راهروی باریکی جا داده است. کتاب‌فروشی حامد به عنوان جدیدترین کتاب‌فروشی تخصصی شهر در مساحت نه چندان زیادی، فضایی بسیار غنی از کتاب‌های ارزشمند در شاخه‌های مختلف را گردهم آورده تا کتاب‌دوستان تبریزی دست پر از این کتاب‌فروشی خارج شوند. حامد نخجوانی، نواده خاندان فرهنگ‌پرور نخجوانی که از بانیان کتابخانه مرکزی تبریز هستند، با سختی‌های موجود در این مسیر، تمام تلاش خود را به کار گرفته و کتاب‌فروشی اش را سرپا نگاه داشته است. جوان‌ترین کتاب‌فروش تبریز، حضور رسانه‌ها در عرصه معرفی کتاب به شکلی جذاب و اثرگذار را راهکاری برای جلب مشارکت مردم می‌داند و می‌گوید: چند وقت قبل هر روز دهها نفر به کتاب‌فروشی می‌آمدند و کتاب «یک عاشقانه آرام» را می‌خواستند. این درخواست با تعداد بالا تعجب برانگیز بود و به همین علت در مورد آن از مشتریان پرسیدم. افرادی که دنبال این کتاب بودند، همگی از قشر کتابخوان محسوب نمی‌شدند اما معرفی بخش‌هایی از این کتاب در برنامه خندوانه موجب شده بود نسبت به خواندن این کتاب علاقمند شوند. به گفته وی، این مثال ساده نشان می‌دهد رسانه‌ها با اقدامات درست و دقیق تا چه میزان می‌توانند بر آشنایی و علاقمندی اقشار مختلف شهروندان با کتاب و مطالعه موثر باشد. نخجوانی، آشتی میان کتاب و مردم و مسئولان را راهکار دیگری برای ترویج کتاب به عنوان چراغ آگاهی جامعه دانسته و از حضور تعدادی از مسئولان شهر در طرح کتاب‌گردی استقبال می‌کند و می‌گوید: امیدوارم این اقدام به یک روز در طول سال منحصر نشود و همواره این حضور و گفت‌وگوها برقرار بماند. عضو کمیسیون فرهنگی شورای اسلامی شهر تبریز اولین نفری از جمع مسئولان شهر تبریز محسوب می‌شد که با استقبال از طرح کتاب‌گردی، در یک عصر بارانی به دیدن کتاب‌فروش‌های شهر رفت. دکتر اکرم حضرتی در قالب طرح کتاب‌گردی، در دیدار با چند کتاب‌فروشی تبریز اهمیت کتاب و مطالعه را مورد تأکید قرار داد و افزود: جامعه ما به واسطه سوابق علمی و دینی، دستورات مокدی در خصوص مطالعه و توجه به فرهنگ نوشتاری دارد، به همین جهت لازم است بیش از پیش این مقوله را در برنامه ریزی‌ها و تعیین سبک و سیاق زندگی مد نظر قرار دهیم. نماینده شورای اسلامی شهر تبریز هفته کتاب را بهانه‌ای مغتنم برای توجه بیشتر به مقوله مطالعه معرفی نمود و گفت: لازم است این توجه و تکریم کتاب نه فقط در مدت هفته کتاب بلکه در تمام طول سال به شکلی نهادینه اجرایی شود. وی در کتاب‌فروشی دهخدا از سال‌ها زحمات فرهنگی آقای امین‌پور مدیر این کتاب‌فروشی قدردانی کرد و گفت: کتاب‌فروشی دهخدا همواره یکی از مراکز مهم مراجعه اهالی کتاب و کتاب‌دوستان شهر تبریز است و توجه صورت گرفته در این کتاب‌فروشی در خصوص تهیه کتابهای جدید و تخصصی به ویژه در حوزه اندیشه و ادبیات بسیار ارزشمند است. حضرتی افزود: کتاب‌دوستان شهر تبریز بازتاب بسیار خوبی از منابع قوی و همکاری کتاب‌فروشی دهخدا ارائه می‌دهند و از همکاری مدیریت این کتاب‌فروشی در زمینه تهیه کتاب‌های درخواستی از تهران بدون دریافت هزینه اضافی قدردانی می‌کنند. حضرتی در ادامه کتاب‌گردی هفته کتاب، در دیدار از کتاب‌فروشی حامد که جدیدترین کتاب‌فروشی شهر محسوب می‌شود، گفت: مایه خرسندی است آقای حامد نخجوانی به عنوان یکی از فرزندان خانواده نخجوانی به شایستگی راه فرهنگی خاندان خود را در پیش گرفته و اکنون به عنوان جوان‌ترین کتاب‌فروش شهر تبریز مشغول به فعالیت بوده و با خوشفکری و بهره‌گیری از فضای مجازی به معرفی هر چه بیشتر کتابها نیز اقدام نموده است. عضو کمیسیون فرهنگی شورای اسلامی تبریز با قدردانی از جوان‌ترین کتاب‌فروش تبریز، تلاش صورت گرفته برای زنده نگاه داشتن نبض کتاب در تبریز را منشأ خدمات مهمی به مردم و جوانان شهر دانست و ابراز امیدواری کرد شاهد گسترش کمی و کیفی فعالیت‌های این حوزه باشیم. وی بزرگ‌ترین عامل ایجاد علاقه به کتاب و کتابخوانی را در دسترس بودن کتاب برای خواننده معرفی کرد و گفت: برای کسی که پیوسته به کتاب‌های خوب و مناسب دسترسی داشته باشد، همواره این فرصت فراهم است که به یکی از بزرگ‌ترین گذرگاه‌های فکری و تفریحی راه پیدا کند به همین علت فعالیت کتاب‌فروشی‌ها در ایجاد فضایی مفید و دوست‌داشتنی برای علاقمندان به ویژه نسل جوان از اهمیت بالایی برخوردار است. **پیوستن طرح کتاب‌گردی و «کتاب‌فروشی به وسعت ایران»** فرماندار تبریز هم با کمی تأخیر به طرح کتاب‌گردی و «کتاب‌فروشی به وسعت ایران» پیوست و در دیدار با کتاب‌فروشی‌های شهر، ساخت و گسترش کتابخانه‌های عمومی را از اولویتهای سازمان‌های مردم‌نهاد، دستگاه‌های دولتی و مناطق شهرداری‌ها معرفی کرد. رحیم شهرتی‌فر با بیان اینکه از طریق مناطق شهرداری پیگیر ساخت قرائتخانه‌های عمومی در محلات شهر هستیم، گفت: تبریز از جمله شهرهایی است که به لحاظ ایجاد کتابخانه‌های عمومی سابقه طولانی دارد و اولین کتابخانه کشور در این شهر ساخته شده است به همین علت شایسته است توجه بیشتری به مسئله کتابخوانی در این شهر صورت پذیرد. فرماندار تبریز هفته کتاب را فرصتی مغتنم برای حضور در فضای کتاب‌فروشی‌های شهر دانست و افزود: مردم تبریز در موضوع کتابخانه و توجه به اهمیت کتاب از پیشقراولان ایران هستند و نخستین چاپخانه نیز در این شهر تأسیس شده است و شایسته است این روند استمرار و گسترش شایسته‌ای داشته باشد. **رونق بخشیدن به بازار کتاب و ترویج کتابخوانی** در این دیدارها همچنین مدیر کل اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی آذربایجان شرقی هم با تمجید از اختصاص ایامی برای حضور گسترده در کتاب‌فروشی‌ها گفت: در مدت اخیر برای تشویق مردم به کتابخوانی، رونق بخشیدن به بازار کتاب و ترویج کتابخوانی، همزمان با بیست و سومین دوره هفته کتاب تسهیلاتی را در قالب یارانه خرید کتاب اختصاص یافته است. علی‌اکبر صفی‌پور همکاری با کتاب‌فروشی‌هایی که در این طرح شرکت کرده‌اند را زمینه‌ساز استمرار این برنامه دانست و بر همکاری خانه کتاب به نمایندگی از طرف معاونت امور فرهنگی با کتاب‌فروشان تأکید کرد. **ترویج فرهنگ هدیه و کادو دادن کتاب به همدیگر** مدیرعامل سازمان فرهنگی و هنری شهرداری تبریز نیز در این کتاب‌گردی مسئولانه گفت: با پیشرفت تکنولوژی‌های ارتباطی و رشد فضای مجازی میل و اقبال عمومی نسبت به کتاب کاهش یافته است که ضررهای آن در دهه‌های آینده خود را نشان خواهد داد به همین علت از همین امروز باید جلوی گسترش بی‌علاقگی و بی‌توجهی به کتاب و مطالعه گرفته شود. حسین آذرینا اهمیت کتاب را به عنوان رسانه‌ای مستدل و دقیق مورد تأکید قرار داد و گفت: معتبر بودن کتاب به علت صدور مجوز چاپ و صحت اطلاعات آن است و این امر کتاب را از رسانه‌های مجازی متمایز می‌کند؛ این مساله با عنایت به مطالبی که مکرر در فضای مجازی منتشر می‌شود و نمی‌توان به درستی آنها اعتماد کرد ملموس‌تر است. وی همچنین تلاش سازمان فرهنگی هنری شهرداری تبریز در جهت توسعه و رونق فضای نشر به خصوص در شهر تبریز را مورد تأکید قرار داد و از برگزاری

جایزه کتاب سال به عنوان جایزه‌ای معتبر در این زمینه در بهمن ماه امسال خبر داد. آذرنیا خواستار ترویج فرهنگ هدیه و کادو دادن کتاب به همدیگر در جامعه برای نهادینه شدن فرهنگ توجه به کتاب، این یار مهربان شد. **ارزش مسابقات کتابخوانی کمتر از مسابقات ورزشی لیستخاطرات** هفته کتاب و کتابگردی و خریدن کتاب‌های مختلف به چند روز و چند نفر ختم نمی‌شود. نویسنده‌ها، ناشران و خوانندگان هم همواره حرف‌های قابل تاملی در این زمینه دارند... عبدالمجید نجفی، نویسنده نام‌آشنایی برای کودکان است. وی که تا کنون ده‌ها جلد کتاب با موضوعات مختلف و با رویکرد داستانی را برای کودکان و نوجوانان به رشته تحریر در آورده، علاقه به کتاب را موضوعی قابل آموزش می‌داند. این نویسنده برجسته کتاب‌های کودک و نوجوان، پیش از این در گفت‌وگویی در رابطه با راه‌های افزایش علاقمندی کودکان و نوجوانان به مطالعه گفته بود که می‌توان در مدارس از روش‌هایی مختلفی برای افزایش علاقمندی به کتاب و مطالعه بهره برد. روش‌هایی مثل جشن‌های کتاب، پرورش استعدادها، نوشتاری و همچنین حضور نویسندگان در مدارس برای ایجاد حس نزدیکی در میان کودکان. نویسنده کتاب «دختری به نام پریا» معتقد است باید نگاه ارج و اهمیت به کتاب و کتابخوانی را نهادینه کنیم و نشان دهیم ارزش مسابقات کتابخوانی کمتر از مسابقات ورزشی نیست و باید همانطور که برگزیدگان ورزشی در مدارس مورد توجه هستند، برگزیدگان فرهنگی و کتابخوانی هم مورد توجه و تشویق باشند. این نویسنده سرشناس تیریزی تأکید می‌کند که می‌توان با اختصاص ساعات فعالیت‌های فوق برنامه به کتابخوانی، به مرور زمان کودکان را با کتاب دوست نموده و در پایان سال تحصیلی دانش‌آموزانی را داشت که تعداد زیادی کتاب به جز کتاب‌های درسی شان خوانده‌اند. همچنین شاعر کتاب «هامی یاتیپ جیرتدان اویاق» با تمجید از برگزاری و استمرار طرح‌هایی مانند کتاب‌گردی که موجب ارتباط بیشتر اهالی کتاب و مسئولان و علاقمندان می‌شود، هنرمند، مخاطب و اثر هنری را سه ضلع یک چرخه فرهنگی می‌داند که تعامل و ارتباط سازنده آنها به خصوص هنرمند و مخاطب با یکدیگر می‌تواند به تولید آثار موثر و مورد توجه یاری رساند. به گفته محمد قضایی، در حوزه کتاب نیز می‌توان با توجه به این مقوله و توجه به نیاز مخاطبان به تولید آثار مختلف و با ارزشی اقدام کرد که هم موجب سربلندی نگارنده‌اش خواهد بود و هم مخاطب آن را به عنوان یک خاطره خوب همیشه همراه داشت. نگارنده کتاب «تانی منی» همچنین به ایجاد جذابیت‌های بصری برای کتاب‌های گوره سنی کودکان اشاره می‌کند و می‌افزاید: کودکان امروز با گسترش وسائل ارتباط جمعی، سلیقه متفاوتی نسبت به نسل‌های قبل دارند و اگر کتابی به لحاظ بصری و تصویری توجهشان را جلب کند، متن آن را نیز با علاقه و دقت بیشتر می‌خوانند و به آن می‌اندیشند. این شاعر ابراز امیدواری می‌کند با توجه بیشتر بخش‌های فرهنگی به مقوله کتابخوانی و مطالعه، شاهد حمایت از نویسندگان و شاعران برای شکل گرفتن دنیای آرام و سرشار از مفاهیم آموزشی برای آینده سازان کشور باشیم. جواد کریم‌نژاد، پژوهشگر و مدیر انتشارات ریتم هم توجه به نیازهای مخاطب در انتشار کتاب را اقدامی بسیار مهم ارزیابی می‌کند و می‌گوید: با تمام سختی‌های موجود و موانع مالی فراوان، در تلاش هستیم تا کتاب‌های مفید و ارزشمندی را برای ماندگاری در سپهر اندیشه مردمان کشورمان منتشر کنیم. به گفته وی، حمایت از ناشران از سوی نهادهای فرهنگی دولتی، در طرح‌ها و اقدامات مختلف حتی در دیدارهای دوره‌ای، اقدامی هزینه بر و بی‌نتیجه نیست، بلکه سرمایه‌گذاری برای ساختن نسل‌های آینده است و باید به این مقوله توجه جدی داشت چون ناشران به خصوص ناشران شهرستانی بدون حمایت‌های منطقی و موثر نمی‌توانند به شکلی شایسته اثرگذاری داشته باشند و رسالت خود را به انجام برسانند. دانش اساس توسعه است، و توجه به کتاب و گسترش مطالعه کلید دست یابی به دانش است؛ و تا هنگامی که به شکل اصولی ایجاد سؤال نکرده و زمینه‌های تفکر را فراهم نکنیم و به دنبال این روند به این سؤال‌ها پاسخ ندهیم، دستیابی به دانش و تلاش برای توسعه راه دور و درازی خواهد داشت. کتاب در عصر حاضر با توجه به وضعیت مالی افراد، هزینه بالای تهیه کتاب‌های مختلف، افزایش رسانه‌های جمعی، جذابیت‌های انکار نشدنی ابزارهای ارتباطی جدید و کاهش فرصت پدران و مادران برای طرح و تبیین این مسائل در جمع خانواده، وضعیتی غریب را سپری می‌کند. تجربه ثابت کرده ظهور رسانه‌های جدید و مشکلات دیگر، می‌تواند بر کمیت مطالعه اثر بگذارد اما کیفیت و عمق آن هنوز هم به جذابیت کتاب‌ها، تلاش نویسندگان و مضامین کتاب‌ها مرتبط است. این مسئله وقتی چهره خود را به زیباترین شکل نشان می‌دهد که در نمایشگاه‌های کتاب از همان روزهای نخست، برخی کتاب‌ها تمام می‌شوند و جایشان روی پیشخوان غرفه‌ها خالی می‌ماند... و این یعنی هنوز کتاب را دوست داریم! این احوال، کلمه و قلم، همسال انسان در این جهان نفس کشیده‌اند و با تمام ضعیفی که بر بنیه نگارش مستولی شده، هنوز هم دود از کنده کتاب بلند می‌شود. هنوز هم نگارندگان و نویسندگان و تصویرگران منزلت و ارج و قرب دارند و همچنان آرزوی بسیاری از کودکان سرزمین ما، دیدن روزی است که نامشان به عنوان نویسنده یا مترجم یا تصویرگر کتابی بر جلد و عطف آن خودنمایی کند. هنوز هم کودکان هم آهنگ و هم نوا، نام زنده یاد عباس ییمینی شریف را و نام هر چه سطر در سطر نگاشته شده است را با زمزمه کردن «من یار مهربانم دانا و خوش زبانم / گویم سخن فراوان با آنکه بی زبانم» زنده می‌کنند تا یادمان نرود کتاب، همراه بی ادعا و خموش ما از دیرباز تا کنون بوده و تا فرداها هم خواهد بود و دیر و دور نیست زمانی که این دوست پند دان و هنرمند و با سود و بی زیان بازهم قوت سالهای نه چندان دور خود را باز یابد و به همسفر و آموزگار فرزندان ایران زمین تبدیل شود. -----نگارنده: فرینوش اکبرزاده